

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AM POSDRUFondul Social European
POS DRU 2007-2013Instrumente structurale
2007-2013

OI CNDIPT

UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR, A CERCETĂRII,
DEZVOLTĂRII ȘI INOVĂRII

Cadru general pentru consolidarea și validarea, la nivel instituțional, a bazelor de date privind absolvenții, în vederea utilizării acestora pentru studiile de monitorizare

Preambul

Consolidarea și validarea bazelor de date de la nivel instituțional cu datele de contact ale absolvenților reprezintă unul dintre primele demersuri necesare realizării studiului și are un efect major asupra rezultatelor acestuia. În cadrul acestui demers, trebuie ținut cont de caracteristicile specifice ale promoțiilor de absolvenți de învățământ superior vizate de studiu.

Totodată, trebuie luate în calcul și diferențele dintre instituțiile de învățământ superior din România, în ceea ce privește experiența și capacitatea instituțională de a derula astfel de studii, care impun o abordare flexibilă, care să poată fi adaptată condițiilor specifice.

Aspecte identificate

Procesul de consolidare și validare a datelor privind absolvenții constă în construirea și/sau consolidarea bazei de date care va conține datele de identificare și datele de contact ale absolvenților de învățământ superior și în validarea informațiilor din această bază de date. Acesta poate fi influențat de o serie de factori, grupați în factori interni și, respectiv, factori externi mediului academic.

Factori interni mediului academic

Factorii interni de la nivelul unei universități pot influența direct procesul de consolidare a bazei de date instituționale și conținutul acesteia. Printre aceștia se numără:

- *Existența unei baze de date cu informații privind absolvenții unei universități* (exemplu: date de identificare a absolventului, date de contact etc.)
Observație: În prezent, în mediul academic nu există un sistem comun, standardizat, care să conțină informații despre absolvenți și să permită accesul la o bază de date comună, în vederea facilitării etapei de aplicare a chestionarului. Construirea, la nivel național, a bazei de date cu studenții din învățământul superior (prin implementarea sistemului informatic Registrul Matricol Unic) reprezintă o oportunitate majoră care trebuie luată în calcul în viitor, în implementarea studiilor de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților.
- *Gestiunea datelor privind studenții la nivelul unei universități*
Observație: Gestiunea datelor privind studenții, în format electronic, la nivelul fiecărei universități, a cunoscut o dinamică accelerată în ultima perioadă, putând exista diferențe semnificative între promoții, din punct de vedere al formatului de înregistrare a datelor privind studenții.
- *Preocuparea unei universități de a menține legătura cu propriii absolvenți, prin structuri specializate* (exemplu: Oficiile ALUMNI, grupuri de discuție etc.).
- *Preocuparea unei universități de a analiza inserția pe piața muncii a propriilor absolvenți, prin implementarea periodică a unor astfel de studii* (poate fi importantă experiența lor în acest domeniu).

Factori externi mediului academic (factori socio-economici)

Factorii externi sunt cei care nu au legătură directă cu mediul academic, dar care pot influența, facilitând sau nu, procesul de completare, actualizare sau validare a informațiilor privind absolvenții de la nivelul universității:

- *Existența unei experiențe la nivel național, european sau internațional*
- *Inexistența, la nivel național, a unui sistem public integrat, de tip guvernare electronică (e-governance), prin intermediul căruia datele privind cetățenii, în calitatea lor de absolvenți sau persoane active, să poată fi corelate cu datele existente la nivelul universității;*
- *Diversificarea ofertelor de telefonie fixă și mobilă*
Observație: În ultimii cinci ani, piața românească de telefonie fixă și mobilă a fost foarte dinamică și, ca urmare, probabilitatea ca o persoană să își schimbe numărul de telefon este destul de ridicată. În prezent, posibilitatea de „portare” a numărului de telefon oferă premise importante pentru diminuarea acestui fenomen (observație importantă pentru identificarea variantelor optime pentru studiile viitoare).
- *Diversificarea ofertelor de servicii e-mail*
Observație: Oferta serviciilor de e-mail s-a diversificat, multe persoane renunțând la vechile adrese de poștă electronică, pentru a beneficia de noile facilități (exemplu, gmail). Acest fenomen se adaugă celui natural, de utilizare a adreselor alocate la locul de muncă.
- *Diversificarea rețelelor de socializare*
Observație: În ultimii ani, în contextul apariției fenomenului „Web2.0”, se constată creșterea rapidă a numărului de rețele virtuale de socializare, precum și a utilizatorilor acestor tipuri de rețele (e.g. Facebook, Twitter, LinkedIn, etc). Profilurile utilizatorilor conțin numeroase date de identificare și există posibilitatea creării de rețele proprii de prieteni sau de grupuri de apartenență, între care grupurile de absolvenți sunt foarte frecvente.

Etape generale în vederea consolidării și validării bazelor de date privind absolvenții (la nivel de universitate)

1. Identificarea informațiilor existente în cadrul universității (format electronic și/sau hârtie, la nivel de facultate/universitate), privind absolvenții de învățământ superior care fac parte din grupul țintă al studiului de monitorizare.

Observații: Fiecare universitate păstrează un set de date al absolvenților, acestea cuprinzând un minimum de informații de la momentul înscrierii, cum ar fi: nume și prenume, adresă poștală, număr de telefon și adresă de e-mail. La acestea se pot adăuga alte tipuri de informații, care se pot completa ulterior: adresa de e-mail din timpul studiilor universitare; adresa de e-mail a grupului de absolvenți din care face parte; alte numere de telefon; adresa de domiciliu la terminarea studiilor universitare etc. Pot exista cazuri în care, la nivel de facultate, se ține legătura cu propriii absolvenți, existând astfel date de contact actualizate.

2. Crearea și consolidarea unei baze de date centralizate la nivel instituțional, privind informațiile existente la nivelul universității/facultății (identificate anterior), pornind de la un **set de date de referință**¹ privind absolvenții (v. categoria 1 și 2 de informații, din tabelul anexat acestui document) și verificarea procedurii de introducere.

- a. Încărcarea directă/centralizarea datelor existente în format electronic în baza de date centralizată la nivel instituțional sau în bazele de date ale facultăților/departamentelor universității, pentru preluarea ulterioară în baza centralizată.
- b. Completarea bazei de date cu informațiile existente în format hârtie (acolo unde este cazul; este recomandat să se realizeze la nivel de facultate, dar se poate realiza și la nivelul bazei de date centralizate).
- c. Verificarea datelor încărcate în baza de date centralizată la nivel instituțional (prin verificarea realizată de către o altă persoană decât operatorul care a încărcat datele, prin utilizarea unor chei de verificare; de exemplu: numărul de absolvenți pe facultate/program de studiu/forme de studiu etc.). Fiecare universitate își poate stabili propriile chei de validare și/sau poate apela la echipa centrală pentru suport.

3. Completarea în baza de date centralizată la nivel instituțional a informațiilor lipsă privind absolvenții (acolo unde este cazul; este recomandat să se realizeze la nivel de facultate, dar se poate realiza și la nivelul bazei de date centralizate), utilizând diferite metode specifice de căutare.

Observație: Căutarea datelor de contact lipsă se poate realiza, într-o primă etapă, prin intermediul Internetului², pornind de la datele deja existente. Într-o etapă ulterioară, se pot utiliza și alte metode specifice de căutare (v. metode descrise la etapa următoare), iar dacă este posibil și nu este prea costisitor din punctul de vedere al resurselor alocate, se poate apela la informațiile din Pagini Albe sau alte cărți de telefoane naționale sau din registrul de evidență a populației (pe baza CNP-ului).

4. Validarea³ informațiilor privind absolvenții, existente în baza de date centralizată la nivel instituțional, prin utilizarea de metode și tehnici specifice.

Există câteva metode și tehnici generale care pot fi utilizate pentru actualizarea bazei de date (completarea și validarea informațiilor din baza de date cu privire la absolvenții de învățământ superior). Metodele și mijloacele respective sunt prezentate mai jos, cu unele dintre avantajele și dezavantajele pe care le au. Oportunitatea utilizării uneia sau mai multor metode va depinde de elemente ce țin de situația specifică, existentă la nivelul unei universități.

Aplicarea fiecărei metode sau tehnici poate transmite și un mesaj/o invitație de a participa la studiu.

- a. *Discuții directe* cu absolvenții (interviuri față în față între un operator pregătit în prealabil și absolvent)

Avantaje: Permite o abordare mai flexibilă și o rată de răspuns mai ridicată.

Dezavantaje: Găsirea modalității de contactare directă este dificilă, implică un cost financiar crescut și un efort ridicat al resursei umane, iar controlul asupra operatorilor de interviu este foarte scăzut.

Observații: Metoda poate fi aplicată în special pentru absolvenții care au absolvit studiile cu un an înainte, în perioada de ridicare a diplomelor de licență. În cadrul acestei metode, se pot prezenta/oferi informații privind studiul de monitorizare, în vederea creșterii ratei de

¹ Setul de date de referință propus de la nivel național conține informații privind absolvenții (date de identificare, date de contact), necesare pentru a se asigura un cadru unitar de aplicare a chestionarului de monitorizare la nivel național. Acesta va putea fi completat (prin adăugarea de câmpuri) cu alte informații existente la nivelul universității. În cazul în care aceste informații nu sunt disponibile, câmpurile corespunzătoare acestora vor rămâne necomplete.

² Internetul este o sursă importantă, care facilitează accesul la informații diverse precum date de contact ale unei persoane, etc. - vezi articolul: http://www.computerworld.com/s/article/9125058/What_the_Web_knows_about_you.

³ Prin aplicarea metodelor și a tehnicilor specifice descrise se poate realiza atât actualizarea sau validarea datelor, cât și completarea datelor lipsă.

răspuns din partea absolvenților, prin materiale promoționale.

Important: Se va completa statusul aplicării acestei metode în baza de date: date confirmate direct de către absolvent, respectiv date neconfirmate cauzate de refuzul absolventului de a colabora, imposibilitatea contactării în mod direct a acestuia etc.

- b. *E-mail* (transmiterea unui mesaj către fiecare adresă de e-mail din baza de date cu foști studenți ai promoției/ilor vizată/e de studiu, prin care se solicită confirmarea corectitudinii propriilor date de contact)

Avantaje: Costul financiar este redus și efortul resursei umane nu este atât de ridicat (transmiterea de mesaje personalizate către liste de e-mail).

Dezavantaje: Există posibilitatea crescută ca adresa de e-mail să fi fost modificată între timp și nu se va putea obține un răspuns.

Observații: În cazul în care această informație (adresa de e-mail) există în baza de date curentă, se poate solicita fiecărui absolvent confirmarea și actualizarea datelor proprii și, în plus, se pot solicita date actualizate (cel puțin adresa de e-mail) pentru alți trei colegi cunoscuți.

Important: Se va completa statusul aplicării acestei metode în baza de date: date confirmate electronic, date neconfirmate electronic din cauza: invalidării adresei de e-mail (mesaj de eroare primit la trimitere), lipsei unui răspuns în decurs de 2 săptămâni etc.

- c. *Contact telefonic* (contactarea absolventului, utilizând numărul de telefon din baza de date, în vederea actualizării datelor de contact).

Avantaje: Permite o abordare mai flexibilă, oferă feedback imediat și o rată de răspuns mai ridicată.

Dezavantaje: Există posibilitatea crescută ca numărul de telefon să se fi modificat între timp; poate implica un cost financiar și un efort al resursei umane ridicat.

Observații: În cazul absolvenților ale căror date nu au putut fi confirmate prin intermediul adresei de e-mail și pentru care această informație (numărul de telefon) există în baza de date curentă, se poate solicita fiecărui absolvent confirmarea și actualizarea datelor proprii, și, în plus, se pot solicita date actualizate (cel puțin adresa de e-mail sau număr de telefon) pentru alți trei colegi cunoscuți.

Important: Se va completa statusul aplicării acestei metode în baza de date: date confirmate telefonic, date neconfirmate telefonic cauzate de anumite erori de contact (absolventul nu răspunde, număr de telefon nealocat/inexistent, telefon închis, modificare număr etc.) sau de refuzul respondentului de a participa.

- d. *Scrisoare poștală* (transmiterea unei scrisori către fiecare adresă din baza de date cu foști studenți ai promoției/ilor vizată/e de studiu, prin care se solicită confirmarea corectitudinii propriilor date de contact)

Avantaje: Adresa de domiciliu, de regulă cea a părinților, este cea mai stabilă dintre toate datele de contact, chiar și în cazul modificării acestei adrese existând posibilitatea ca scrisoarea să fie transmisă mai departe destinatarului.

Dezavantaje: Implică un cost financiar crescut, un efort ridicat al resursei umane și un timp prelungit de răspuns.

Observații: În cazul absolvenților ale căror date nu au putut fi confirmate nici prin intermediul adresei de e-mail, nici prin contact telefonic și pentru care această informație (adresa poștală) există în baza de date curentă, se va solicita fiecărui absolvent confirmarea și actualizarea datelor proprii, sau se va solicita o dată de contact a celui vizat, în cazul în care scrisoarea ajunge la o altă persoană care îl cunoaște. De asemenea, se va solicita oferirea de date actualizate a 3 colegi cunoscuți (cel puțin adresa de e-mail).

Important: Se va completa statusul în baza de date: date confirmate la adresa poștală, date neconfirmate la adresa poștală din cauza: întoarcerii scrisorii, lipsei unui răspuns în decurs de 1 lună etc.

- e. *Forum* (crearea unor spații virtuale de întâlnire pentru absolvenți prin utilizarea facilităților oferite de internet)

Avantaj: Permite o abordare flexibilă, iar costul financiar este mai redus.

Dezavantaj: Prezintă un grad ridicat de incertitudine privind nivelul de participare și poate necesita timp ridicat de realizare, moderare și administrare.

Observații: În cazul absolvenților ale căror date nu au putut fi confirmate prin nici una dintre metodele menționate anterior, forumul, deschis pe pagina de internet a universității, poate fi utilizat ca metodă alternativă pentru completarea și validarea datelor proprii, de către fiecare absolvent în parte, precum și pentru transmiterea invitației de a participa la acest studiu.

Important: Se va completa statusul în baza de date: date confirmate după accesarea forumului, date neconfirmate din cauza: neaccesării forumului, refuzului absolventului de a colabora, etc.

- f. *Metode combinate* (combină metode menționate anterior: fie prin aplicarea simultană a două sau mai multor metode, de ex. contactare în același timp atât prin intermediul forumului cât și prin

intermediul e-mail-ului, fie prin aplicarea succesivă, *în cascadă*, a mai multora dintre metodele prezentate anterior, de ex. transmitere de e-mailuri tuturor adreselor existente în baza de date, contactare telefonică ulterioară a absolvenților cărora nu li s-au putut actualiza datele prin intermediul e-mailului, transmiterea de scrisori poștale persoanelor cărora nu li s-au putut actualiza datele nici prin intermediul e-mailului nici prin contactare telefonică)

Observații: Se poate aplica această metodă, de combinare a metodelor prezentate mai sus, pentru maximizarea rezultatelor obținute și minimalizarea costurilor, în funcție de situația fiecărei universități în parte.

5. Integrarea la nivel național a bazelor de date validate în cadrul universităților (etapă opțională)

Analizând avantajele și dezavantajele metodelor și tehnicilor care pot fi utilizate pentru consolidarea și validarea bazei de date privind absolvenții la nivel instituțional, cea mai eficientă abordare pentru atingerea scopurilor unui studiu de monitorizare o reprezintă utilizarea unei metode combinate secvențiale, de tip „în cascadă”, care să permită actualizarea și validarea datelor în primul rând prin intermediul metodelor mai avantajoase din punct de vedere al costurilor și timpului de răspuns, de genul e-mail, forum, discuții directe, și doar ulterior prin intermediul metodelor mai puțin avantajoase din punct de vedere al costurilor, timpului de răspuns și resurselor implicate, de genul contact telefonic sau scrisori poștale).

Este recomandat ca etapele generale prezentate anterior să fie adaptate contextului instituțional al fiecărei universități, pentru a se atinge rezultatul optim (maximizare rezultate și minimizare costuri).

Observații generale cu privire la consolidarea și validarea bazelor de date privind absolvenții

- O acțiune indirectă, dar cu un important efect asupra procesului de consolidare și validare a bazelor de date, este **promovarea studiului** de către instituția de învățământ superior care îl derulează.
- În **structura bazei de date** există cel puțin 6 câmpuri care sunt obligatorii atât pentru procesul de contactare a absolvenților (pentru realizarea invitațiilor de participare), cât și pentru validarea datelor completate de absolvenți în chestionarul de monitorizare. Este important ca aceste informații (**nume, prenume, facultate, specializare/program de studiu, promoție, gen**) să apară în baza de date privind absolvenții de la nivelul universității, deoarece sunt esențiale pentru validarea rezultatelor și realizarea analizelor și raportărilor finale.
- În funcție de decizia fiecărei universități, etapa de validare a datelor de contact (etapa 4) se poate desfășura în paralel cu procesul de contactare a absolvenților/transmitere a invitațiilor, fără a fi obligatorie realizarea în mod distinct a acțiunii de validare a datelor de contact înaintea procesului de transmitere a invitațiilor de participare.
- Pe parcursul derulării procesului de contactare a absolvenților, baza de date inițială (consolidată) poate fi extinsă și completată prin introducerea unor noi absolvenți de către responsabilul instituțional.
- În etapa de aplicare a chestionarului, **structura bazei de date** se completează cu o serie de coloane/câmpuri necesare derulării procesului de transmitere a invitațiilor: **cod acces** (pentru transmiterea invitației și accesarea chestionarului de către absolvent), **stare contact**, **stare răspuns** (câmpuri care permit monitorizarea procesului de contactare a absolvenților).

Recomandări pentru consolidarea și validarea bazelor de date privind absolvenții în cazul derulării de studii de monitorizare anterioare:

1. Abordarea distinctă a celor două promoții monitorizate (la 1 an și la 5 ani de la absolvire) datorită unor factori interni sau externi precum cei prezentați anterior, ce țin atât de dinamica mediului socio-economic în ansamblu, cât și de mediul universitar în particular.
2. Pentru ca monitorizarea inserției pe piața muncii a absolvenților să fie sustenabilă pe termen lung, este important să se aibă în vedere atât utilizarea flexibilă, cât și simplificarea procedurilor, astfel încât să permită adaptarea cu ușurință a acestora de la an la an la condițiile instituționale specifice astfel încât să se minimizeze costurile și să se maximizeze rezultatele.
3. În cazul în care se optează pentru trimiterea invitațiilor de participare doar prin e-mail, după etapa 2a de consolidare a bazei de date (încărcarea datelor existente în format electronic), etapa 2b (completarea bazei de date cu informațiile existente în format hârtie) este recomandat să se realizeze în primul rând pentru absolvenții care au adresă de e-mail (un număr de telefon sau altă dată de contact) și ulterior pentru ceilalți absolvenți, iar acțiunile de validare să aibă în vedere, în primul rând, completarea și actualizarea adresei de e-mail a absolvenților din baza de date.

4. Pentru obținerea unor rezultate cât mai bune în procesul de consolidare și validare a datelor și, ulterior, în cel de aplicare a chestionarului, studiul poate fi promovat apelând la metode variate precum:
 - promovarea rezultatelor obținute în cadrul unor studii similare pe site-ul universității, în mass media locale și în cadrul unor evenimente organizate cu studenții;
 - transmiterea unei selecții a rezultatelor tuturor absolvenților care au solicitat acest lucru, solicitându-li-se acordul să primească în viitor și informații referitoare la rezultatele altor studii;
 - utilizarea unor materiale promoționale în format hârtie (afișe, pliante) sau electronic (anunțuri pe site-urile universității/ facultăților/ oficiului alumni, prin intermediul mediilor de socializare on-line) și transmiterea unor comunicate către mass media locale.
5. Pentru a optimiza rezultatele studiului și, implicit, activitatea echipei instituționale care realizează activitățile, este recomandată comunicarea cu alte echipe care desfășoară studii de monitorizare, astfel încât să poată fi împărtășite experiențe proprii, soluții de optimizare a desfășurării activităților, exemple de bune practici pentru consolidarea și validarea bazei de date.